

зикам, що викликані світовою фінансовою кризою. Головною стратегією запобігання зовнішнім факторам ризику є проведення реформування банківського сектора, що спрямоване на підвищення ефективності банківської системи України відповідно до сучасних вимог економічного розвитку. Суть даних перетворень полягає у визначенні ролі банківського сектора в забезпеченні фінансової стабільності держави та побудові структури ринку банківських послуг на основі інституційних принципів суспільно-економічних відносин.

Особливе місце в процесі трансформацій банківської системи мають визначення головної функції НБУ та заходи щодо підвищення його авторитету в країні. Згідно зі статтею 99 Конституції України основною функцією центрального банку країни — Національного банку України є забезпечення стабільності національної грошової одиниці [1]. В умовах підвищення ролі банківських інституцій у розвитку фінансового ринку, глибокий функціональний взаємозв'язок банківської та фінансової систем та економіки країни в цілому, пріоритетним завданням НБУ повинно бути збереження стабільності фінансового сектору.

Отже, інституційне оновлення фінансової системи передбачає формування нових інститутів та розширення сфери дії існуючих. Головною метою таких перетворень є зниження ризиків на фінансовому ринку для його учасників та забезпечення прозорості функціонування системи.

Список літератури

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — №30. — С. 381—417.

УДК 336.767.017.2

О. О. Євтушенко,

здобувач кафедри банківських інвестицій,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ІНСТИТУТИ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

У світі існує чимало різних форм організації спільного інвестування. Незалежно від національної специфіки, назв та особливостей формування, сучасного регламентування національним

законодавством діяльності таких інститутів можна виокремити ознаки, за якими вони можуть бути класифіковані.

Інститути спільного інвестування (ІСІ) можуть існувати у формі як юридичних осіб, так і без створення юридичної особи. У першому випадку інвестиційні фонди створюються як акціонерні товариства або товариства з обмеженою відповідальністю. Альтернативними їм є ІСІ контрактного типу, коли капітал існує у формі грошово-майнового комплексу — спільній власності інвесторів й управляється сторонньою особою на довірчих засадах. Такі фонди поширені в Австрії, Німеччині, Швейцарії, а також у Росії.

Крім того, ІСІ можна поділити на формування з постійним і змінним капіталом. До першого типу належать англійський інвестиційний траст, французька інвестиційна компанія з постійним капіталом, американський фонд закритого типу, іспанське товариство з інвестицій у цінні папери тощо. Ці інститути мають статус ІСІ закритого типу. Як звичайні корпорації вони емітують акції при створенні. Інститутами, що мають змінний капітал, є довірчі пайові фонди в Англії, інвестиційні компанії із змінним капіталом (SICAV) або спільні фонди інвестицій у Франції, Бельгії та Люксембурзі, інвестиційні фонди в Німеччині, фонди інвестицій у цінні папери в Іспанії, взаємні фонди у США. Вони можуть мати форму як юридичної особи, так і інституту спільного інвестування контрактного типу. В Україні зазначені інститути представлені інвестиційними фондами. Маючи визначений статутний капітал, інвестиційні фонди оперують змінними обсягами інвестиційного капіталу.

Спільне інвестування в Україні відбувається шляхом купівлі цінних паперів інвестиційних фондів — акцій чи інвестиційних сертифікатів. При цьому укладається договір купівлі—продажу цінних паперів. Для фондів таким чином відбувається операція розміщення цінних паперів. Якщо інвестор має намір отримати власні кошти назад, то він подає заявку компанії з управління активами, і, залежно від типу фонду, компанія з управління активами викупує цінні папери фонду. Для фонду дана операція є викупом. Розміщення та викуп відбувається за вартістю чистих активів розрахованих на акцію (пай) на день що передує розміщенню-викупу.

Основну роль у діяльності інститутів спільного інвестування відіграють компанії з управління активами. Вони вирішують майже всі питання: бухгалтерський облік, звітність фондів, управління складом і структурою активів. Якщо аналізувати ор-

ганізаційно-правові особливості корпоративних та пайових інвестиційних фондів, то з точки зору захищеності інтересів інвесторів, інтерес інвесторів корпоративних інвестиційних інвесторів є більш захищені від не ефективного управління активами.

Основними органами управління корпоративним інвестиційним фондом в Україні є Загальні збори акціонерів та Наглядова рада. Ці органи обирають інвестиційний напрямок діяльності фонду та затверджують договори зі зберігачем цінних паперів, аудитором (аудиторською компанією), незалежним оцінювачем, компанією з управління активами та депозитарієм. В пайового інвестиційного фонду всі ці питання вирішує компанія з управління активами.

В Україні серед інститутів спільного інвестування виділяють відкриті, закриті та інтервальні типи. Відкриті фонди — це такі фонди за якими компанія з управління активами бере на себе зобов'язання здійснити зворотний викуп цінних паперів у будь-який день. В інтервальних фондах зворотній викуп обмежується періодами, в які інвестори можуть подавати заяви на викуп. У закритих фондах такого обов'язку у компаній з управління активами немає.

Розвиток ІСІ характеризуємо за видами окремо корпоративні інвестиційні фонди (КІФ) та пайові інвестиційні фонди (ПІФ). Одразу хочеться зазначити, що в Україні відсутні корпоративні інвестиційні відкритого типу та закритого диверсифікованого. Це пояснюється складністю в юридичному оформленні та управлінні. В закритих диверсифікованих корпоративних інвестиційних фондах немає необхідності, адже диверсифікації можна за бажанням притримуватись і без додаткового слова в назві. Корпоративний інвестиційний фонд — це юридична особа — акціонерне товариство і він підпадає під вплив закону про акціонерні товариства, а також під усі нормативні документи, які регулюють діяльність акціонерних товариств. Це означає додаткові витрати на бухгалтерський облік, на виконання вимог Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку тощо. Відкриті фонди акумулюють так звані «короткі» гроші. Інвестиційний управляючий не може розраховувати на довгострокові вкладення, адже в будь-який момент інвестор може подати заяву на викуп цінних паперів і компанія з управління активами не має права відмовляти інвестору. Інвестори корпоративних інвестиційних фондів більш захищені від неефективного управління їхніми активами, адже основні рішення приймаються загальними зборами акціонерів та наглядовою радою, яка представляє інтереси власників акцій.

Корпоративні інвестиційні фонди зазвичай створюються для реалізації довгострокових стратегій інвестування, адже це більш складний механізм організаційно-правового оформлення та функціонування фонду.

Інститути спільного інвестування в Україні досить новий напрямок інвестування. Проаналізувавши світовий досвід та економіко-правове підґрунтя для інститутів спільного інвестування робимо висновок про недосконалу законодавчу базу та недооцінене значення в економіці. Інститути спільного інвестування не можуть якісно виконувати свою роль, адже для цього немає реальних можливостей. Великий відсоток венчурних фондів говорить про спекулятивність українських інститутів спільного інвестування. В країнах з розвиненою економікою широко використовуються фонди в яких досить добре захищені інтереси інвесторів. Також активно працюють відкриті фонди, активами яких є цінні папери, які активно торгуються на фондових біржах.

УДК 336.713

Н. Г. Євченко,

канд. екон. наук, доцент кафедри банківської справи,

О. А. Криклій,

канд. екон. наук, доцент кафедри банківської справи
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»,
м. Суми

ПЛАНУВАННЯ ОБСЯГУ ДЕПОЗИТНИХ РЕСУРСІВ БАНКУ НА ОСНОВІ СЕГМЕНТАЦІЇ КЛІЄНТСЬКОЇ БАЗИ

Залучені ресурси банку в цілому і ресурси залучені з депозитних джерел є основою діяльності будь-якого банку, оскільки процеси формування ресурсів і надання кредитів перебувають у тісному взаємозв'язку. Значна частка депозитів на вимогу і перевага короткострокових депозитів негативно впливають на стабільність ресурсної бази банку, оскільки перевага короткострокових ресурсів не дозволяє здійснювати довгострокові вкладення та збільшує ризик втрати ліквідності, що, у свою чергу, негативно позначається як на ефективності діяльності банку, так і на перспективах розвитку економіки. Тому, основним завданням форму-